

ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ (άρθρο 371 ΠΚ παρ. 1)

1.Πολύ συχνά άγονται ενώπιον των δικαστηρίων υποθέσεις, κυρίως οικογενειακής υφής, στις οποίες ένα εκ των εμπλεκομένων μερών, παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα υγείας, (κατά βάση δε ψυχολογικής μορφής). Το φαινόμενο είναι σύνηθες στις δίκες διεκδίκησης επιμελείας ή καθορισμού επικοινωνίας. Το πρόβλημα που ανακύπτει είναι ο τρόπος, (αν υφίσταται τρόπος), ενσωμάτωσης στη δικογραφία του ιατρικού φακέλου, (αν υπάρχει), του προβληματικού προσώπου.

2.Πως, π.χ. η υγιής μητέρα ή ο υγιής πατέρας μπορούν να αποδείξουν, (όχι δια μαρτύρων αλλά πρωτογενώς δι'επισήμων εγγράφων), ότι ο έτερος γονέας του παιδιού είναι ψυχολογικά επιβαρυνμένος και συνεπώς επικίνδυνος για την ασφάλεια αλλά και την ευαίσθητη ψυχική ισορροπία του ανήλικου τέκνου.

3.Μια σειρά προβλημάτων συναρτάται και με το θεσμικό πλαίσιο απονομής της Δικαιοσύνης. Παρότι π.χ. στα ασφαλιστικά μέτρα ισχύει η ανακριτική αρχή δεν προσδιορίζονται ειδικότερες προϋποθέσεις και αρχές, οι οποίες θα επέτρεπαν στους διαδίκους να απαιτήσουν από τον Δικαστή την έρευνα της προσωπικότητας του αντιδίκου. Επαφίεται, συνεπώς, στον εκάστοτε Δικαστή να αποφασίσει, (και στην πράξη το πράττει σπανιότατα), την εξέταση-έρευνα της υγείας των γονέων. Αν συνυπολογισθεί και η μη ύπαρξη γραμματέως-πρακτικογράφου, (τόσο η μαγνητοφώνηση όσο και - ο κατ'εξάιρεση - διορισμός γραμματέως είναι επίσης σπανιότατα), γίνεται αντιληπτό ότι η σχετικά ταχεία, ως άνω,

διαδικασία δεν προστατεύει επαρκώς, (για την ακρίβεια καθόλου), τα, πραγματικά, συμφέροντα του ανηλίκου.

4.Ως μόνη λύση προβάλλει, (έως την οριστική επίλυση των σχετικών προβλημάτων λειτουργίας της Δικαιοσύνης, η οποία μόνον ορατή δεν είναι), η παροχή δυνατότητας στον ενδιαφερόμενο διάδικο να προσκομίσει ο ίδιος τα, αποδεικνύοντα, τη ψυχολογική επιβάρυνση του ενός γονέα, (όταν το πρόβλημα αφορά και τους δυο γονείς, τα πράγματα είναι ιδιαίτερα τραγικά. Οι σχετικοί προβλεπόμενοι θεσμοί έχουν θεωρητική αξία. Γιαυτό και πολλά εκ των προβλημάτων βλέπουν το φως της δημοσιότητας από τα τηλεοπτικά δελτία). Και η φυσικά η προτεινόμενη λύση αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες ο ασθενής γονέας έχει εξετασθεί στο παρελθόν από ειδικούς γιατρούς και έχει σχηματισθεί σχετικός φάκελος υγείας. Διότι αν το πρόβλημα δεν έχει καν καταγραφεί τότε η κατάσταση χρήζει διαφορετικής αντιμετώπισης, η οποία έχει να κάνει, (όπως προαναφέρθηκε), με το όλο πλέγμα λειτουργίας και απονομής της δικαιοσύνης.

5.Σύμφωνα τόσο με το άρθρο 371 παρ. 1 του ΠΚ, (το οποίο είναι ευθυγραμμισμένο με τις σχετικές Συνταγματικές επιταγές), όσο και με τις ειδικές διατάξεις του ν. 1565/39 και του β.δ. 15.5/6.7.1955, οι γιατροί, οι φαρμακοποιοί, οι μαίες, οι νοσοκόμοι αλλά και άλλα συμπράττοντα-βοηθητικά πρόσωπα δεν επιτρέπεται να ανακοινώνουν πληροφορίες, (οι οποίες περιήλθαν σε γνώση τους ένεκα του επαγγέλματος τους ή της ιδιότητας τους), σχετικές με την κατάσταση της υγείας φυσικών προσώπων.

6.Αυτονόητο. Τι μέλλει γενέσθαι, όμως, αν ο πατέρας ή η μητέρα ενός παιδιού είναι τοξικομανής, αλκοολικός, ψυχασθενής; Καμία αίτηση για έκδοση σχετικής εισαγγελικής παραγγελίας, (απευθυνομένης σε

δημόσιους ιατρικούς φορείς και νοσηλευτικά ιδρύματα), δεν έχει ευδοκιμήσει. Οι εισαγγελείς αρνούνται επικαλούμενοι το ιατρικό απόρρητο.

7.Αλλά υπάρχει νομικό μέγεθος απόλυτο το οποίο δεν υπόκειται σε εξαιρέσεις και το οποίο υπερέχει της, λυδίας λίθου, κάθε νομικής κατασκευής, δηλ. της ανθρώπινης ζωής; Σε γενόμενη στάθμιση αγαθών το ιατρικό απόρρητο υπερτερεί του κινδύνου πρόκλησης σοβαρής βλάβης ή αφαίρεσης της ζωής ανηλίκου; Και αν ναι βάσει ποιας λογικής; Η σταθερή άρνηση έκδοσης εισαγγελικών παραγγελιών για λήψη αντιγράφων εξ'ιατρικού φακέλου-ιστορικού προϋποθέτει, (προηγηθείσα), ανάλογη στάθμιση, η οποία απέβη, (προφανώς), σε βάρος του ανηλίκου.

8.Το ίδιο το κείμενο της διάταξης του άρθρου 371, στην παρ. 4, προβλέπει την άρση του αδίκου, όταν, (μετά από στάθμιση), ο υπόχρεος τήρησης του απορρήτου προβαίνει σε ανακοίνωση για την διαφύλαξη εννόμου ή άλλου δικαιολογημένου συμφέροντος ή αποβλέπει σε εκπλήρωση καθήκοντος, τα οποία δεν μπορούσαν να διαφυλαχθούν εξυπηρετηθούν διαφορετικά.

9.Κανείς, όμως, γιατρός, (ειδικά στις δίκες οικογενειακού ενδιαφέροντος, όπου συνήθως υφίσταται σφοδρή αντιδικία και υπάρχει κίνδυνος να εκτεθεί σε διώξεις και να εμπλακεί σε δικαστικές διαμάχες, εγκλήσεις, αγωγές, πειθαρχικές αναφορές), δεν αποφασίζει να προβεί ο ίδιος, αυτοβούλως σε άρση του απορρήτου, επικαλούμενος στάθμιση και διαφύλαξη υπερτέρου συμφέροντος.

10.Κατ'αυτόν τον τρόπο δεν προβλέπονται τρόποι άρσης του απορρήτου αλλά επαφίεται στην ευσυνειδησία ή την τολμηρότητα των γιατρών να το πράξουν-άρουν οικεία βουλήσει, (όταν απαιτείται).

11.Τόσο η άρνηση των εισαγγελικών λειτουργών όσο και των γιατρών πρέπει να αναπληρωθεί δια ρητής νομοθετικής παρέμβασης, (δικονομικής μορφής), έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή απονομή της δικαιοσύνης, μη εξαρτωμένης εκ της φιλοτιμίας, (ή εκ της ελλείψεως αυτής), ορισμένων γιατρών.

12.Συνεπώς, (de lege ferenda), πρέπει να θεσμοθετηθεί, ότι σε δίκες σχετικές με την επιμέλεια και επικοινωνία ανηλίκου η έκδοση, δεσμευτικών, εισαγγελικών παραγγελιών είναι υποχρεωτική. Ο ενδιαφερόμενος διάδικος θα υποβάλλει αίτηση στον εισαγγελέα υπηρεσίας, ο οποίος θα εντέλλεται προς πάσα, δημόσια ή ιδιωτική, νοσηλευτική μονάδα την παροχή αντιγράφου του ιστορικού του συγκεκριμένου προσώπου. Το αντίγραφο, δεν θα παραδίδεται στον αιτούντα αλλά θα αποστέλλεται, (εντός πενθημέρου από της γνώσεως της εισαγγελικής παραγγελίας), κατευθείαν στον εισαγγελέα ανηλίκων του οικείου πρωτοδικείου έκδοσης της εισαγγελικής παραγγελίας.

13.Ο τελευταίος θα υποχρεούται να αποστέλλει, (δια σχετικού διαβιβαστικού), άμεσα, προς ενσωμάτωση τα στοιχεία του ιατρικού φακέλου στον δικάζοντα Δικαστή, (όπου εκκρεμεί δηλ. η σχετική υπόθεση, ανεξάρτητα είδους διαδικασίας), ενώ ταυτόχρονα θα ενημερώνει για την εξέλιξη της όλης πορείας του θέματος, (όχι δηλ. επί της ουσίας), και τον αιτούντα διάδικο.

14.Επειδή, η άγνοια των στοιχείων του φακέλου αφαιρεί από τον αιτούντα διάδικο τη δυνατότητα υποστήριξης της αίτησης του και μάλιστα σε κρίσιμα περιστατικά, θα πρέπει να θεσμοθετηθεί, επίσης, α. η δυνατότητα έφεσης κατά αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων, που αποφαίνονται για την επικοινωνία ή την προσωρινή επιμέλεια και β. ότι τα στοιχεία του ιατρικού φακέλου θα τίθενται στη διάθεση των διαδίκων,

(ουσιαστικά του διαδίκου που κίνησε τη διαδικασία λήψης), στην κατ'έφεση δίκη.

15. Κατ'αυτόν τον τρόπο, (πλην των προφανών πλεονεκτημάτων για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και την προστασία των ανηλίκων), θα περιοριστεί συνολικά και ο χρόνος και ο όγκος των ποινικών υποθέσεων, αφού πολλές δίκες ασφαλιστικών μέτρων, με αντικείμενο θέματα οικογενειακού δικαίου, «ανοίγουν», (με την υποβολή αθρόων –αληθών ή ψευδών- εγκλήσεων κατά μαρτύρων και διαδίκων -των τελευταίων θεωρουμένων ως ηθικών αυτουργών- οι οποίοι με τη σειρά τους υποβάλλουν νέες εγκλήσεις), ατέρμονες ποινικές δίκες.

16. Φυσικά το θέμα δεν εξαντλείται στο παρόν μικρό σημείωμα. Γεγονός είναι, πάντως, ότι απαιτείται άμεση νομοθετική παρέμβαση για την άρση των σοβαρών προβλημάτων που προκύπτουν από τον θεσμό του ιατρικού απορρήτου.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ Θ. ΚΟΝΤΑΞΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ - ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΝΟΜΙΚΗΣ